

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleménye Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a fémipari ágazatok versenyképességéről – Hozzájárulás az EU növekedési és foglalkoztatási stratégiájához”

COM(2008) 108 végleges – SEK(2008) 246

(2009/C 175/19)

2008. február 22-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a fémipari ágazatok versenyképességéről – Hozzájárulás az EU növekedési és foglalkoztatási stratégiájához

COM(2008) 108 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága véleményét 2008. november 18-án elfogadta. (Előadó: Gustav ZÖHRER, társelőadó: Tomasz CHRUSZCZOW.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. december 3–4-én tartott, 449. plenáris ülésén (a december 3-i ülésnapon) 160 szavazattal 6 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A fémiparra és a kapcsolódó, fémfelhasználó ágazatokra rendkívüli mértékű valós értékteremtés jellemző, amely nélkülözhetetlen módon járul hozzá az európai gazdaság egészének fejlődéséhez. A fémipar globális versenyben vesz részt, és az elmúlt években újabb és újabb átfogó változásoknak és átalakításoknak volt kitéve.

1.2 A jövőbeli átalakítások szoros összefüggésben állnak majd a fémipar (a nyersanyagoktól egészen a feldolgozásig húzódó) értékláncainak egyre átfogóbb globalizációjával. Ez az iparpolitikában olyan új megközelítést tesz szükségessé, amelynek közepontjában az innováció, a szakképzés és a tisztességes globális versenyfeltételek állnak.

1.3 Az EGSZB alapján véve egyetért azzal, ahogyan az európai bizottsági közlemény az ágazat sajátosságait elemzi. Figyelembe kell azonban venni, hogy a fémipar nem homogén ágazat, ezért általános kijelentések aligha fogalmazhatók meg. Számos olyan intézkedés, amelyet az Európai Bizottság javasolt, túlságosan általános. Az EGSZB arra szólítja az Európai Bizottságot, hogy a szóban forgó közlemény nyomon követése során olyan ütemtervet dolgozzon ki, amely az egyes alágazatokra is kiterő, konkrét intézkedéscsomagot tartalmaz.

1.3.1 Az EGSZB minden egyes ágazathoz külön tanulmány elkészítését ajánlja, melyhez az ESZAK tanulságaira építve nyomon követésnek és szociális párbeszédnek kellene társulnia.

1.4 Az energiapolitikában az EGSZB olyan intézkedéseket sürget, amelyek a piac és az árak átláthatósága révén hosszabb távú szerződéseken alapuló, biztonságos ellátást tesznek lehetővé. Az ellátási hálózat hiányosságait meg kell szüntetni. Az EGSZB ezen túlmenően utal a megújuló energiahordozók jelentőségére és arra a hozzájárulásra, amellyel az iparág maga a villamosenergia- és hőtermelést segíti.

1.5 A környezetvédelmi politika fő feladata, hogy olyan megoldásokat találjon, amelyek a környezetvédelmi célokat összhangba hozzák a foglalkoztatással, a növekedéssel és a globális versenyképességgel. Annak érdekében, hogy az európai fémipari ágazatok számára elkerülhetők legyenek a versenyhátrányok, az EGSZB a következőket sürgeti:

- elsődleges jelentőséget kell tulajdonítani a nemzetközi egyezmények megkötésének,
- támogatni kell a legjobb és leginkább energiahatékony technológiák terjesztését,
- tekintettel kell lenni a már megvalósított beruházásokra,
- tekintettel kell lenni arra, hogy az egyes ágazatok a műszaki fejlettség szintjének figyelembevételével mennyiben képesek csökkenteni a kibocsátást,
- mielőbb határozni kell a szénátszivárogatás (*carbon leakage*) veszélyének elismeréséről.

1.5.1 Az IPPC-irányelvet, a hulladékról szóló jogszabályokat, a REACH-et és a szabványosítást illetően az EGSZB támogatja az Európai Bizottság terveit, elvárja azonban az egyes javaslatok pontos megfogalmazását.

1.6 A nyersanyagok újrafeldolgozása, az alapanyag-intenzitás csökkentése, valamint a „helyettesítő anyagok” kutatása a jövőben egyre nagyobb jelentőséget kap (környezetvédelmi szempontból csakúgy mint kereskedelmi politikai megfontolások alapján).

1.7 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság elkötelezettségét az innováció, a kutatás és fejlesztés, valamint a jobb szakképzés mellett. Példaként említhető az ULCOS-projekt (*Ultra Low CO₂ Steelmaking* [rendkívül alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó acélgyártás]) az európai acéltechnológiai platform (ESTEP) keretében. A hetedik keretprogram második részét illetően az EGSZB a már létező programok hatékonyságának felülvizsgálatát javasolja, továbbá jobb koordinációra és támogatásra számít. A (tovább-)képzés terén nélkülözhetetlenek a szaktudás alapjaiba történő jelentős beruházások.

1.8 A globális versenynek kitett fémipari ágazatok számára rendkívül fontosak a kereskedelmi politikai kérdések. Az EGSZB osztja az Európai Bizottság véleményét, mely szerint kereskedelmi politikai kérdésekben szoros párbeszédet kell folytatni a harmadik országokkal. Továbbra is rendelkezésre kell állniuk azonban olyan – a WTO-egyezményekkel összhangban lévő – kereskedelmi politikai eszközöknek, amelyekkel fel lehet lépni az EU fémiparát hátrányos helyzetbe hozó vagy diszkrimináló gyakorlatok ellen.

1.9 A fémipar messze ágazó szociális kihívások előtt áll. Néhány példa:

- további átalakítások,
- a személyzeti állomány elöregedése,
- egyre szigorúbb szakképzési követelmények,
- biztonság és egészségvédelem.

Az EGSZB némileg csodálkozva állapítja meg, hogy a szociális szempontok vonatkozásában az Európai Bizottság a közleményben nem sorol fel konkrét intézkedéseket vagy ajánlásokat. Az EGSZB arra szólítja az Európai Bizottságot, hogy az érintett ágazatokban (továbbra is) ösztönözze a szociális párbeszédet, mivel a szóban forgó kérdések megvitatására ez a legmegfelelőbb keret.

2. Indoklás – a közlemény összefoglalása

2.1 A közlemény értékeli a fémipari ágazatok versenyképességét, és ajánlásokat tesz a jövőbeli eljárasmódra vonatkozólag. A 2005. évi iparpolitikáról szóló európai bizottsági közleményt veszi alapul, amely több ágazati kezdeményezést is bejelentett, ideértve egy olyan közleményt is, amely a nyersanyagoknak és az energiaellátásnak az európai fémipar versenyképességére gyakorolt hatását értékeli ⁽¹⁾, és figyelembe veszi az iparpolitika 2007. évi felülvizsgálatát ⁽²⁾ is.

2.2 A fémipari ágazatokra mint alapvetően igen energiatenzív ágazatokra az energiáról és az éghajlatváltozásról szóló közösségi politikák közvetlen hatással vannak. Az Európai Tanács 2007 márciusában hangsúlyozta „az energiatenzív ágazatok nagy jelentőségét”, valamint azt, hogy „ezen európai iparágak verseny-

képességének és környezeti hatásának javítása érdekében költség-hatékony intézkedésekre van szükség”. Ezzel összefüggésben az Európai Bizottságnak az éghajlatra és a megújuló energiára vonatkozó, 2008. január 23-i intézkedéscsomagja elismeri, hogy azok az energiatenzív ágazatok, amelyek közvetlenül ki vannak téve a globális versenynek, különleges helyzetben vannak.

2.3 Az Európai Bizottság 16 intézkedésből álló csomagot javasol, amely a következő területeket érinti: energia, környezetvédelem, szabványosítás, innováció, kutatás és fejlesztés, szakképzettségek, külkapcsolatok és kereskedelmi politikák.

3. Általános megjegyzések

3.1 Hasonlóan A Közösség lisszaboni programjának végrehajtásáról: Politikai keretek az EU gyáriparának megerősítésére – egy integráltabb iparpolitikai megközelítés felé című európai bizottsági közleményről (COM(2005) 474 végleges) kidolgozott, 2006. április 20-i véleményében írottakhoz, az EGSZB általánosságban üdvözlí az Európai Bizottságnak a versenyképesség növelésére és a foglalkoztatás biztosítására irányuló ágazatspecifikus tevékenységeit.

3.2 A fémipar Európában számos gazdasági ág értékláncában a legfontosabb ágazatok közé sorolható. Az iparra vonatkozó számítások abból indulnak ki, hogy például az acéliparhoz kapcsolódó ipari ágazatok 3 157 milliárd eurós forgalmat bonyolítanak és 23 millió munkavállalót foglalkoztatnak (lásd az I. mellékletet). A többi fémipari ágazatról sajnálatos módon nem állnak rendelkezésre ilyen jellegű számadatok. Az acéltermékeket főként fontos építőanyagként hasznosítják, különösen az energiahatékony infrastruktúra-építés terén. Ezért annak érdekében, hogy Európa képes legyen továbbfejlődni, valamint alkalmazkodni az éghajlatváltozáshoz, mindenekelőtt az uniós piac stabil acélellátására lesz szükség.

3.2.1 A pénzügyi piacok jelenlegi válságára való tekintettel az EGSZB különösen fontosnak véli kiemelni, hogy a fémiparra és a kapcsolódó, fémfelhasználó ágazatokra rendkívüli mértékű valós értékteremtés jellemző, amely nélkülözhetetlen módon járul hozzá az európai gazdaság fejlődéséhez. Az európai fémipar számos területre jellemző vezető szerepe más iparágak versenyképességének is alapját képezi. Ezt a szaktudást Európában kell tartani, és tovább kell fejleszteni.

A fémipar globális versenyben vesz részt, és az elmúlt években újabb és újabb átfogó változásoknak és átalakításoknak volt kitéve. Ezek hozzájárultak a versenyképesség javításához, ugyanakkor jelentősen csökkentették a munkahelyek számát. Az átalakításokat nem lehet azonban kizárólag technológiai alapon vagy a termelékenység javításával megindokolni. Egy részük arra vezethető vissza, hogy bizonyos gyártási folyamatokat (például a nyersalumínium-gyártást) kihelyeztek Európából, aminek hátterében a nyersanyagok közelsége, az energiaköltségek és a környezetvédelmi előírások állnak. Ez a folyamat még nem zárult le, tehát további átalakításokkal kell számolnunk, amelyek szoros összefüggésben állnak majd a fémipar (a nyersanyagoktól egészen a feldolgozásig húzódó) értékláncainak egyre átfogóbb globalizációjával.

⁽¹⁾ COM(2005) 474 végleges, II. melléklet.

⁽²⁾ COM(2007) 374 végleges, 2007. július 4.

3.3 A szóban forgó ipari ágazatokat nagy energaintenzitásuk miatt különös mértékben érinti az éghajlatvédelemről jelenleg is folyó vita. Nem csupán a versenyképesség megőrzéséről van szó, hanem az érintett iparágakban a foglalkoztatás biztosításáról is. Ezért a versenyképességgel foglalkozó Tanács 2008. június 3-i következtetéseiben arra kérte fel az Európai Bizottságot és a tag-államokat, hogy „továbbra is aktívan folytassák az iparággal és a harmadik országokkal az ágazati megközelítések kérdésére vonatkozó megbeszéléseket, hogy ezáltal is ösztönözzék az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésére irányuló hatékony intézkedések meghozatalát, és így módon a szénátszívárogztatás kérdésének megoldását”.

3.4 Egyébiránt az EGSZB egyetért azzal, ahogyan az Európai Bizottság az ágazat sajátosságait elemzi. Figyelembe kell azonban venni, hogy a közlemény olyan előkészítő munkákra épít, amelyek már 2004-ben megkezdődtek, valamint hogy a fémipar nem homogén ágazat.

3.4.1 A szóban forgó ágazatok elhatárolása azonban még tisztázatlan. Az Európai Bizottság a meghatározás során a 27-es NACE-kódra hivatkozik, míg a dokumentumokban (a közleményben és a mellékletben) szereplő adatok az alágazatoknak csak egy részét (az elsődleges ipart és a részleges feldolgozást) tükrözik. E tekintetben az Európai Bizottságnak pontosabb leírással kellene szolgálnia – annál is inkább, mert a különböző alágazatok sokasága (a NACE 27-en belül 5 csoportban 26 gyártási ágazat szerepel) és az eltérő struktúrák miatt (az alapanyagiparban többségében nagyvállalatok, a további feldolgozásban inkább kkv-k érintettek) aligha lehet általános kijelentéseket tenni.

3.5 Az Európai Bizottság a közleményben egy sor olyan intézkedést javasol, amelynek célja az érintett iparágak körülményeinek javítása. Látnunk kell, hogy ezek az intézkedések velük egyszerre tárgyalt, látszólag ellentmondásos közösségi politikai célkitűzésekhez is kapcsolódnak. Ezért az EGSZB sajnálatosnak tartja, hogy számos javaslat túlságosan általános, és arra szólítja az Európai Bizottságot, hogy a szóban forgó közlemény nyomán követése során olyan ütemtervet dolgozzon ki, amely az egyes alágazatokra is kiterő, konkrét intézkedéscsomagot tartalmaz. Erre mindenekelőtt azért van szükség, mert a fémiparban a beruházási döntések közép- vagy hosszú távúak, és az intézkedések befolyásolhatják őket.

3.5.1 Az EGSZB azt javasolja, hogy az érintettekkel együttműködésben önálló tanulmányok készüljenek az egyes ágazatokra jellemző kereslet, termelés és technológiák alakulásáról. A tanulmányokhoz az ESZAK tanulságaira építve állandó nyomon követésnek és szociális párbeszédnek kellene társulnia. Az acélipar ennek példájául szolgál. Az ESZAK-szerződés a vas és acél terén olyan tényállások felméréséről rendelkezett, amelyek jóval túlmutattak az „általános ipari statisztika” határain. Miután az ESZAK-szerződés 2002-ben lejárt, az európai acéliparnak sikerült elérnie, hogy – legalább átmenetileg – továbbra is végezhesen olyan alapvetően fontos kiegészítő statisztikai felméréseket, amelyekre az „általános ipari statisztika” nem tér ki. Ez európai szinten a 48/2004/EK rendelet révén valósult meg. Az EGSZB a határozott idejű rendelet hatályban maradása mellett száll síkra, és javasolja, hogy a fémipar többi ágazatában is hasonlóan átfogó felmérések készüljenek, mivel egyre inkább nyilvánvalóvá válik, hogy az általános ipari statisztikákból túl kevés tanulság vonható le ahhoz, hogy a szükséges konkrét politikai lépésekre következtessünk belőlük.

4. Részletes megjegyzések az Európai Bizottság javaslataihoz

4.1 Energiapolitika

4.1.1 Ahogy az Európai Bizottság helyesen megállapítja, az EU fémiparágainak versenyképességére kedvezőtlen hatással vannak az olyan ingadozások, mint legutóbb a gáz és a villamos energia árának gyors növekedése, valamint az energiaellátás biztosításának hosszú távú megállapodások révén történő korlátozása.

4.1.2 Olyan lépéseket kell tenni, amelyek lehetővé teszik az áralakulás jobb előrejelzését és az energiaszolgáltató szabad kiválasztását, valamint nagyobb mértékű piaci átláthatóságot garantálnak. Nélkülözhetetlen, hogy ehhez mind a jogalkotás, mind pedig a gyakorlat és a közösségi joganyag összeegyeztethetőségének elismerése hozzájáruljon.

4.1.3 Az ellátási körülmények jobb kiszámíthatóságát célzó intézkedések közül az egyik legfontosabb a hosszú távú szállítási szerződések lehetőségeinek felülvizsgálata. Ennek során azt is mérlegelni kell, hogy az érintett energiaellátók mennyiben tudnak vagy nem tudnak részt venni a kibocsátáskereskedelem aukciós rendszerében (EU Emission Trading Scheme, ETS).

4.1.4 Annak érdekében, hogy minden érintett vállalkozásnak biztosítható legyen az energiapiachoz való szabad hozzáférés, megoldásokat kell találni az energiaszállítási infrastruktúra (transzeurópai hálózatok) hiányosságainak megszüntetésére.

4.1.5 Az uniós iparágak független ellátása szempontjából hosszabb távon igen fontos tényező a megújuló energiák továbbfejlesztése. A fémipar hozzájárul a megújuló energiákon alapuló energiatermelés (villamosenergia- és hőtermelés) megerősítését célzó uniós politika sikeréhez. Az acélgyártás során és a kokszolókban értékes gázok – kohógáz, konvertergáz (az oxigénbefúvásos acélgyártás során keletkező gáz) és kamragáz – keletkeznek. Ezek a gázok különböző mennyiségben tartalmaznak szén-monoxidot (a konvertergáz akár 65 %-ban), szén-dioxidot, nitrogént és hidrogént (a kamragáz akár 60 %-ban). Elfűtésük és elégetésük helyett ezeket a gázokat hatékonyan lehet villamosenergia- és/vagy hőtermelésre alkalmazni. Ez jórészt már ma is így történik, de erőfeszítéseket kell tenni az ilyen technológiák továbbfejlesztése érdekében.

4.1.6 Az EGSZB egyébiránt utal arra, hogy már számos véleményben foglalkozott az energiapolitikával (legutóbb a CCMI/052. sz. véleményben és a TEN szekció számos véleményében).

4.2 Környezetvédelmi politika

4.2.1 A fémiparra környezetvédelmi téren már igen sok uniós előírás vonatkozik, amely előírások átültetése és betartása állandó kihívást jelent az ágazat számára, mivel össze kell egyeztetni a különféle célkitűzéseket (így például a károsanyag-kibocsátás elkerülése részben fokozott energiafogyasztással jár, ami viszont az energiahatékonyságra nézve kedvezőtlen). A fémipar egyes szektorai kétségtelenül a leginkább energiaigényes ágazatokhoz tartoznak, amelyek erős nemzetközi áversenynek vannak kitéve. Az érintett iparágak igen sok szén-dioxidot bocsátanak ki. Ha az éghajlatváltozás vonatkozásában tervezett európai bizottsági intézkedéseket – különösen a kibocsátáskereskedelem kiterjesztését – további korlátozások nélkül alkalmaznák a fémiparra, akkor

ez beruházások áthelyezéséhez (ami már ma is észlelhető) és munkahelyek elvesztéséhez vezethetne („szénátszivárogatás”). A tervezett, éghajlatváltozással összefüggő hatás azonban elmarad, amíg nem minden ország vállalja magára a szóban forgó célkitűzéseket.

4.2.2 Ezért elsődleges jelentőséget kell tulajdonítani olyan – eredményességük és felülvizsgálhatóságuk szempontjából egyértelmű kritériumokhoz között – kötelező érvényű nemzetközi egyezmények megkötésének, amelyek révén az európai ipar számára elkerülhetők a versenyhátrányok, és globális szinten szembe lehet szegülni az éghajlatváltozással.

4.2.3 A fémipar kiterjedt szektorai már a múltban jelentős mértékben beruháztak energiahatékony technológiákba. Az európai acélipar például vezető helyet foglal el a CO₂-kibocsátás csökkentése terén, és ezáltal a termelésben számos vállalatnál elérte a kibocsátáscsökkentés technológia segítségével elérhető határát. Azt a célt, hogy 2020-ra (a 2005-ben mért értékekhez képest) 21 %-kal csökkenjen az üvegházhatásúgáz-kibocsátás, az EU kibocsátáskereskedelmi rendszeréhez tartozó összes ágazat (energiagazdálkodás és energiaigényes ágazatok) számára együttesen kellene kitűzni. Az erőfeszítések elosztása során tekintettel kell lenni arra, hogy az egyes ágazatok a műszaki kötöttségek figyelembevételével mennyiben képesek a termelési kapacitás korlátozása nélkül csökkenteni a kibocsátást.

4.2.3.1 A Tanács megállapította, hogy a tervezett nemzetközi egyezmények lényegesen ambiciózusabb célkitűzéshez: akár 30 %-os CO₂-megtakarításhoz vezetnek majd. Ebben az összefüggésben az EGSZB hangsúlyozza, hogy még tisztázandó, mely területeken kell elérni ezeket a megtakarításokat. Ahhoz nem férhet kétség, hogy az intézkedéseket nem lehet csak a kibocsátáskereskedelemben jelenleg érintett ágazatokra korlátozni. Az EGSZB szerint olyan területeken is igen fontos lépni, mint például az épületszigetelés, a szállítás- és közlekedésszervezés, illetve az általános energiahatékonyság stb.

4.2.4 Ezért az EGSZB szerint az intézkedéseket illetően a prioritást kezdetben a legjobb és leginkább energiahatékony technológiák terjesztése kell hogy jelentse, a későbbiekben pedig az ilyen technológiák tökéletesítésére és az új anyagokra irányuló kutatás és fejlesztés. A műszaki fejlettség szintjét mind az uniós szintű intézkedések, mind a nemzetközi éghajlatvédelmi egyezményről szóló tárgyalások során figyelembe kell venni.

Az ipar további elbizonytalanodásának elkerülése érdekében az Európai Bizottságnak mihamarabb megfelelő, minden tervezett intézkedést és lépést tartalmazó tervet kellene készítenie. Az EGSZB ebben az összefüggésben utal a kibocsátáskereskedelmi rendszerről szóló európai bizottsági javaslat 10b. cikkére ⁽³⁾.

4.2.5 Az IPPC-irányelvet illetően az EGSZB támogatja az Európai Bizottság harmonizációs szándékát, amely nem utolsósorban az egyszerűsítéshez és a jobb jogalkotáshoz is hozzájárul. Ha azonban a kodifikált irányelv az ipartelepek tanúsítási eljárásának és működtetésének alapjául szolgál, a technikai fejlettség

mindenkori szintjére is tekintettel kell lennie. Az EU fémiparának versenyképességét nem szabad, hogy olyan kikötések veszélyeztessék, amelyek nincsenek összehangolva a technológiai lehetőségekkel.

4.2.6 A hulladékról szóló jogszabályokra, a REACH-re és a szabványosításra vonatkozó javaslatok tekintetében az EGSZB alapvetően egyetért az Európai Bizottsággal, elvárja azonban az egyes javaslatok pontosabb megfogalmazását.

4.3 Innováció, kutatás és fejlesztés, szakképzés

4.3.1 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság elkötelezettségét az innováció, kutatás és fejlesztés, valamint a jobb szakképzés mellett.

4.3.2 Az európai acéltechnológiai platform (ESTEP) hozzájárul a jövő megformálásához, mivel – a stratégiai kutatási menetrend (Strategic Research Agenda, SRA) keretében – ambiciózus K+F-programokat javasol a tartós versenyképesség érdekében. A menetrend elsődleges célja a gyártási folyamatokból adódó környezeti terhelés csökkentése, valamint többletértéket felmutató, teljes élettartamuk alatt hatékonyabb, korszerű termékek fejlesztése. Az ULCOS-projekt (Ultra Low CO₂ Steelmaking [rendkívül alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó acélgyártás]) például az acéltechnológiai platform első jelentős projektje a szén-dioxid-kibocsátás drasztikus csökkentésére. Az ambiciózus projektnek a maga nemében nincs párja a világon, és már most nagy siker: négy sokat ígérő eljárás került kiválasztásra, amelyeket most ipari méretekben kell tesztelni, majd össze kell kötni a szénmegkötési és -tárolási technológiákkal. Az acéltechnológiai platform közvetett módon is elősegíti az éghajlatvédelem és az energia ügyét annak révén, hogy egyfelől teljes mértékben újrahasznosítható könnyűacél-szerkezeteket dolgoz ki például a gépjárműgyártás és az építőipar számára, másfelől hatékony új megoldásokat keres a jövőképes energiaforrások (például a szélerő) fejlesztésére.

4.3.3 A foglalkoztatottak (tovább)képzése Európában az ágazat fenntarthatóságának egyik lényeges feltétele, ezért a szaktudás alapjainak megerősítése érdekében jelentős beruházásokra van szükség – például tehetséges végzős felsőoktatási hallgatók toborzása vagy az egész életen át tartó tanulás, különösen az e-tanulás fejlesztése révén. Ezt az összetársadalmi célt tekintve mind az EU, mind a felsőoktatás támogatására szükség van ⁽⁴⁾.

4.3.4 Az EGSZB azonban a már létező programok hatékonyságának felülvizsgálatát is ajánlja. Így például az európai acéltechnológiai platform keretében bevezetett stratégiai kutatási menetrend a hetedik keretprogram első pályázataiban kiábrándító eredményeket hozott (kevesebb mint 10 % volt sikeres), mivel a pályázati kiírások nyilvánvalóan nem fedték az SRA prioritásait. A hetedik keretprogram második részéhez hatékonyabb egyeztetés és támogatás várható.

⁽⁴⁾ Itt meg kell jegyezni, hogy a fémiparban már indultak kezdeményezések az európai fémipari ágazatokban tevékenykedő szakemberek mobilitásának támogatására/növelésére. Ilyen kezdeményezések például az „EMU szakmai útlevelel” (<http://www.emu-pass.com/H/>).

⁽³⁾ COM(2008) 16 végleges, 2008. január 23.

4.4 Küllapcsolatok és kereskedelmi politika

4.4.1 Az EGSZB üdvözlí azt a megközelítést, hogy az Európai Bizottság prioritásnak tekinti az ipar nyersanyaggal való ellátását. Ennek kapcsán utalni kell azonban arra, hogy – ahogyan *A nem energetikai célú bányászat Európában* című EGSZB-vélemény (CCMI/056) is kifejtí – ez nem kizárólag külpolitikai és külkereskedelmi kérdés. Itt kell felhívni a figyelmet arra is, hogy a nyersanyagok újrafeldolgozása, az alapanyag-intenzitás csökkentése, valamint a „helyettesítő anyagok” kutatása a jövőben egyre nagyobb jelentőséget kap (nemcsak kereskedelmi politikai megfontolásokból, hanem környezetvédelmi szempontból is).

4.4.2 Kiemelt figyelmet kell fordítani továbbá arra, hogy számos nyersanyagágazatban kevés számú nemzetközi konszern koncentrációja figyelhető meg, ami az árak diktálásához vezet.

4.4.3 Az EGSZB osztja az Európai Bizottság véleményét, mely szerint kereskedelmi politikai kérdésekben szoros ipari párbeszédet kell folytatni a harmadik országokkal. Továbbra is rendelkezésre kell állniuk azonban olyan – a WTO-egyezményekkel

összhangban lévő – kereskedelmi politikai eszközöknek, amelyekkel fel lehet lépni az EU fémiparát hátrányos helyzetbe hozó vagy diszkrimináló gyakorlatok ellen, és egyértelműen jelezni kell, hogy ezek az eszközök alkalmazásra is kerülnek, ha a párbeszéd nem vezet előrelépéshez.

4.5 Szociális szempontok

4.5.1 Tekintettel az olyan kihívásokra, mint például a munkaerő előregedése (mindenekelőtt az acéliparban), a szakképesítési követelmények és a folyamatos szerkezetátalakítás, az EGSZB csodálkodik azon, hogy az Európai Bizottság nem tesz lépéseket vagy javaslatokat az ipar felé a közleményben felsorolt szociális szempontokat illetően.

4.5.2 Kiemelt figyelmet kell fordítani a biztonság és egészségvédelem kérdéskörére, mivel a fémipar a fokozottan veszélyes ágazatok közé tartozik.

4.5.3 Az EGSZB ebben az összefüggésben ismételtén utal a szociális párbeszéd jelentőségére.

Kelt Brüsszelben, 2008. december 3-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke
Mario SEPI

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság főtitkára
Martin WESTLAKE